

Opglet! Er zijn nog enkele plaatsen vrij voor de 'Basiscursus NME' van 23-25 november 2011.[Klik hier om je in te schrijven!](#)

1. **Vlaamse NME-dag 2012: laatste oproep infostanden en sessies**
2. **Laureaten 'Milieuzorg Op School' 2011**
3. **MOS-vormingstrajecten en -studiedagen**
4. **MOS-wedstrijd: win een trip op de Noordzee of naar een groenestroomproducent**
5. **Nieuw project voor Ecocampus**
6. **Nieuw educatief materiaal: Natuurbeleving**
7. **NME-project in de kijker: 'EDO-kompas voor NME-lesgevers'**
8. **NME-project in de kijker: 'Jonge Sla - naar een duurzame kunstenpraktijk'**
9. **Publieksactiviteiten in de Vlaamse NME-centra**
10. **NME-Beneluxwerkkonferentie - 8 november 2011**
11. **NME-agenda**
12. **eNneeMMeE**

1. Vlaamse NME-dag 2012: laatste oproep infostanden en sessies

Op **dinsdag 14 februari 2012** organiseert de dienst Natuur- en Milieueducatie (NME) in het Bouwewijngebouw in Brussel opnieuw een Vlaamse NME-dag, een **netwerkvenement** voor iedereen die aan NME doet of wil doen.

Alle organisaties in het Vlaamse NME-veld kunnen er gratis een van de 50 NME-infostanden en/of 30 sessies invullen (ook tentoonstellingen gekoppeld aan sessies zijn welkom).

Lees meer op <http://www.ine.be/VlaamseNMEdag>. Dien je gegevens over je infostand en/of sessie(s) in vóór maandag 10 oktober 2011.

De inschrijvingen voor de deelnemers starten op maandag 5 december 2011. Krijg je graag een **herinneringsmail**? [Vul hier alvast je gegevens in.](#)

[top](#)**2. Laureaten 'Milieuzorg Op School' 2011**

Elk jaar belooft **Milieuzorg op School** (MOS) scholen die het voorgaande schooljaar werkten aan een eigen milieuzorgsysteem: 129 scholen behaalden hun 1ste logo, 97 scholen behaalden hun 2de logo en 63 scholen ontvingen op woensdag 10 november 2011 hun 3de logo in De Kriekelaar in Brussel. 41 scholen ontvingen er ook hun groene vlag (verderzetting na het 3de logo).

Lees meer op www.milieuzorgopschool.be.

Bezoek [MOS op Facebook](#).

[top](#)**3. MOS-vormingstrajecten en -studiedagen**

- 2de editie 'Inzoomen op energie' voor leerlingen secundair onderwijs

Na een succesvolle 1ste editie met zo'n 20 deelnemende scholen plant MOS ook voor het schooljaar 2011-2012 een educatief energietraject. In de loop van het schooljaar formuleert MOS via het blog <http://inzoomenopenergie.blogspot.com> voor haar stap voor stap 6 opdrachten.

Lees meer op www.milieuzorgopschool.be.

- 2de editie vormingstraject 'DEMOS': Bedenk nieuwe milieuaftacties op school'

MOS organiseerde 2 jaar geleden 'DEMOS' i.s.m. Jeugdendienst Globelink. Het traject richtte zich tot leerkrachten secundair onderwijs die leerlingen en collega's willen motiveren om nieuwe acties rond 'Milieuzorg Op School' te bedenken en uit te voeren. Wegens het succes van realisaties als wandelende vuilbakken, fluitjes in toiletten, petities op brooddozen... loopt het traject dit schooljaar opnieuw.

Lees meer op www.milieuzorgopschool.be (PDF)

Bekijk het 1ste traject 'DEMOS' op www.greenyourschool.be.

- MOS-studiedagen

De MOS-begeleiders organiseren per provincie verschillende studiedagen voor leerkrachten.

Raadpleeg de agenda op <http://www.milieuzorgopschool.be>.

[top](#)**4. MOS-wedstrijd: win een trip op de Noordzee of naar een groenestroomproducent**

Klassen 3de graad ASO die in het kader van de onderzoekskompetenties een opdracht uitvoeren die verband houdt met milieu kunnen hun resultaten aan MOS bezorgen. Een jury van deskundigen beoordeelt de inzendingen. De klas waarvan de tekst in de 1ste 'MOSerd' - het tijdschrift van MOS - van volgend schooljaar verschijnt, wint een uitnodiging voor de Zeeleeuw of een bezoek aan een groenestroomproducent.

Lees meer op www.milieuzorgopschool.be.

Bekijk [het filmpje van de winnaar van vorig schooljaar](#).

[top](#)**5. Nieuw project voor Ecocampus**

De Vlaamse regering keurde op 15 juli 2011 het nieuwe projectvoorstel voor Ecocampus goed (van 1 september 2011 tot en met 31 augustus 2015).

Ecocampus geeft het hoger onderwijs impulsen om afgestudeerden af te leveren die milieubewust zijn en de principes van een duurzame samenleving onderschrijven. **Vanaf najaar 2011** organiseert en ondersteunt Ecocampus een **debat over de rol van het hoger onderwijs bij de transitie naar een duurzame samenleving**. Zo kan elke Vlaamse hogere onderwijsinstelling in overleg met de partners het projectvoorstel verfijnen en concreetiseren binnen de vooropgestelde krijtlijnen.

Lees meer op [de Ecocampus-website](http://www.ecocampus.be).

Wens je bij te dragen of op de hoogte te blijven? Geef een seintje via ecocampus@ine.be en ontvang de Ecocampusnieuwsflits in je mailbox.

[top](#)**6. Nieuw educatief materiaal: Natuurbeleving**

Het voorbije jaar werkte 'Niet voor groentjes' van de dienst NME samen met enkele sociaal-culturele verenigingen **nieuw educatief materiaal** uit waarmee ze het **belang van natuurbeleving** willen aantonen:

- **Draaiboek voor de organisatie van een natuurfeest**: een gezinsactiviteit rond spelen in en met de natuur;
- **'Speel-tuinen'**: een uitgebreide handleiding met spelateriaal voor een speelse gespreksmethode over het belang van natuurbeleving voor het kind.

Lees meer over [de NME-werking 'Niet voor groentjes'](#).

[top](#)**7. NME-project in de kijker: 'EDO-kompas voor NME-lesgevers'**

In het kader van hun **NME-subsidieproject 'EDO-kompas voor NME-lesgevers' uit 2009** biedt het **Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CVN) vzw een nieuwe methodische 2-daagse bijscholing aan natuur- en milieulesgevers nl. 'Activerende werkvormen ten tijde van duurzame ontwikkeling'**.

Lees meer of schrijf je in via www.c-v-n.be.

Kostprijs: 18€

Per provincie maximum 15 deelnemers:

WEST-VLAANDEREN

[vrijdag 21 en vrijdag 28 oktober 2011 \(09.30 tot 16.30u\)](#)

ANTWERPEN

[woensdag 9 en vrijdag 18 november 2011 \(09.30 tot 16.30u\)](#)

VLAAMS-BRABANT

[maandag 7 en maandag 14 november 2011 \(09.30 tot 16.30u\)](#)

LIMBURG

[vrijdag 2 en vrijdag 9 december 2011 \(09.30 tot 16.30u\)](#)

OOST-VLAANDEREN

[zaterdag 3 en zaterdag 10 december 2011 \(09.30 tot 16.30u\)](#)

[top](#)**8. NME-project in de kijker: 'Jonge Sla - naar een duurzame kunstenpraktijk'**

In het kader van hun **NME-subsidieproject 'Vergroening van de professionele kunstensector' uit 2010** lanceerde het Vlaams Theater Instituut (VTI) vzw - het steunpunt voor de podiumkunsten - i.s.m. milieuoorganisatie EcoLife en projectpartners als het Instituut voor beeldende, audiovisuele en mediakunst (BAM), Muziekcentrum Vlaanderen, de Belgische associatie van scenografen en de arteerchnici (BASTT) en het Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten, het project **'Jonge Sla'**.

Om de overgang naar een duurzame kunstenpraktijk te maken, biedt 'Jonge Sla' **praktische instrumenten en begeleiding op maat** van de kunstensector via www.jongesla.be.

Op 21 november 2011 focussen ze met een **reflectie- en actiedag rond cultuur en ecologie** in het STUK in Leuven op de rol die cultuur kan spelen in de evolutie naar een duurzamere samenleving. <http://vti.be> (PDF).

[top](#)**9. Publieksactiviteiten in de Vlaamse NME-centra: '4de Natuurfestival' en 'Opening Week van het Bos 2011'**

Het **1ste weekend van oktober** organiseert De Panne al voor de 4de keer haar **'Natuurfestival'** met op **zaterdagmiddag 1 oktober 2011** een historische wandeling of spelnamiddag in **Garzebekevele** (Adinkerke - Kromfortstraat) en op **zondag 2 oktober 2011** van 10.00 tot 17.00 u **tal van workshops en demonstraties** in het Vlaams Bezoekers- en Natuureducatie Centrum (VBNC) De Nachtegaal (Olmendreef 2).

Lees meer op www.vbncdenachtegaal.be.

Op **zondag 9 oktober** opent Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege de **Week van het Bos** in het Raspallebos (Geraardsbergen) **aan het Natuur- en milieueducatiecentrum De Helix**. In het Internationaal jaar van de Bossen heeft dit evenement een belangrijk doel voor ogen: bosuitbreiding voor het Raspallebos.

Lees meer op www.dehelix.be.

De Week van het Bos editie 2011 'Bos zonder grenzen' is een initiatief van [het Agentschap voor Natuur en Bos \(ANB\)](#) en [de Vereniging voor Bos in Vlaanderen \(VBV\)](#) in samenwerking met **Natuurpunt** en tientallen lokale organisatoren. Zij bieden van 9 tot 16 oktober **meer dan 200 activiteiten** aan.

[top](#)**10. NME-Beneluxwerkkonferentie: neem deel op 8 november 2011**

Vlaanderen, Wallonië, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Nederland en het Groothertogdom Luxemburg organiseren afwisselend de jaarlijkse NME-Beneluxwerkkonferentie. Op **8 november 2011** organiseert het **Waalse Gewest te Gembloux** een **vervolgdag** op de conferentie van 2010 ('Eet je bord leeg! Voeding en educatie voor duurzame ontwikkeling' - Groothertogdom Luxemburg) met **focus op 'Educatie voor biodiversiteit via voeding'**. Er is plaats voor ongeveer 80 deelnemers (doelgroep: educatoren en leerkrachten).

Lees meer onder ['NME-internationaal'](#).

[top](#)**11. NME-agenda**

Op zoek naar NME-aanbod in Vlaanderen? Je vindt het op <http://nme.milieuinfor.be/> Met deze databank wil de Vlaamse overheid vragend en aanbod op het vlak van natuur- en milieueducatie op elkaar afstemmen.

Via de NME-agenda krijg je een weergave van alle korte tijdelijke activiteiten uit deze databank in een overzichtelijke maandkalender:

- [oktober](#)

- [november](#)

- [december](#)

Staan jouw organisatie en NME-aanbod nog niet in deze databank? Gebruik dan de **beheersmodule** en voeg zelf je aanbod toe. Raadpleeg ook het online overzicht van [uitleenbare doe-koffers](#) en [tentoonstellingen](#).

Benieuwd naar het nieuwe voorjaarsaanbod van onze NME-centra?

In een enkele muisklik krijg je een overzichtslijst van hun aanbod in de NME-inventaris.

Lees meer onder ['NMEC De Helix'](#)

Lees meer onder ['NEC De Voente'](#)

Lees meer onder ['VBNC De Nachtegaal'](#)

[top](#)**12. eNneeMMeE**

De **Week van het Bos 2011 (9 t.e.m. 16 oktober)** in onze samenleving en sensibiliseert op een speelse manier over het belang van bos en natuur in onze samenleving. Met de slagzin **'Bos zonder grenzen'** zoomt de campagne in op wat bossen wereldwijd betekenen voor Vlaanderen en vice versa. De Verenigde Naties riepen 2011 uit tot het **Internationaal jaar van de Bossen**.

Lees meer op www.weekvanhetbos.be.

Met de **campagne 'Jongeren keren het klimaat'** wil GREEN vzw zoveel mogelijk basis- en secundaire scholen sensibiliseren omtrent de klimaatproblematiek en dat in 5 actiedagen: Vrijdag 14 oktober 2011: Eet lokaal, denk globaal

Dinsdag 22 november 2011: Kringloopactie

Donderdag 16 februari 2012: Dikke-truindag (initiatief van POC)

Donderdag 8 mei 2012: Mobil met minder CO2

Scholen kunnen via www.jongerenkerenhetklimaat.be inschrijven voor één of meerdere actiedagen en ontvangen gratis een educatief dossier en actiemateriaal.

De provincie **West-Vlaanderen** organiseert i.s.m. de gemeente Knokke-Heist, het Vlaams Bezoekers- en Natuureducatie Centrum De Nachtegaal, het Natuurcentrum Zwin en Inagro (onderzoek & advies in land- en tuinbouw) in het Cultuurcentrum Knokke-Heist op **22 oktober 2011** de **2de editie van het West-Vlaamse bijensymposium** rond de bescherming van honingbijen, solitaire bijen en hommels.

Lees meer op www.westvlaanderen.be/bijen

Op **24 oktober 2011** organiseert **Werkgroep Onderwijs van de Vereniging voor de Verenigde Naties een studiedag 'Duurzame ontwikkeling op school'** in Antwerpen. MOS Antwerpen (thema) bundel van de NME-centra en de gewestelijke werking Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van de dienst NISO zijn er alvast present.

Lees meer op <http://www.vvn.be>

- Tot aan de klimaattop in Durban (28 november tot 9 december 2011) zullen **11.11.11** zich vast in het klimaat. Zowel de jaarlijkse campagne als tal van andere acties bidden aandacht vragen voor de impact van de opwarming van het klimaat voor het Zuiden. In een 1ste actie roept 11.11.11 samen met Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (BBL) de Vlaming op een klimaatbodschap aan zijn of haar fiets te hangen. De **fietsplaatjesactie** loopt tot **vrijdag 28 oktober**. Op die dag plant 11.11.11 een **nationale Klimaatactiedag**.

Lees meer op <http://www.11.be>

Het **Vlaams Instituut voor Bio-Ecologische Bouwen en VIBE** lanceert dit najaar de campagne **'Duurzaam bouwen is goed, bio-ecologisch bouwen is beter'**. (PDF - 4,65 Mb)

Zoals steeds springt VIBE ook mee op de kar van **Ecobouwers Opendeur**, een campagne van BBL. Op **5-6 november** en **11-12-13 november 2011** loopt je gratis binnen in meer dan 130 duurzame woningen.

'Cohousing van droom naar realiteit', de nieuwe VIBE-uitgave is samenwerkings met CDO Gent en met steun van de Vlaamse overheid, gaat over een vorm van groepswoon (populair in Denemarken, stilaan ook in België).

De Plattelandsacademie van Landelijke Gilden organiseert op **17 november 2011** een **studiedag 'Plattelandseducatie: levensrecht leren of public relations?'**, in samenwerking met het Provinciebestuur Vlaams-Brabant en met Plattelandsklassen vzw ter gelegenheid van hun 25-jarig bestaan.

Lees meer op <http://www.landelijkegilden.be>

De **Europese week van de afvalvermindering** van **19 tot 27 november 2011**, een project in het kader van LIFE+ Informatie en Communicatie, brengt de afvalpreventie een week lang onder de aandacht.

Lees meer op <http://www.eawr.eu/nl>

In **Vlaanderen** houdt de **daling van het huishoudelijk afval** aan. Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege presenteerde eind september de cijfers voor 2010 van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Per Vlaming werden we gemiddeld 525 kg huishoudelijk afval in, 7 kg minder dan in 2009.

Lees meer op <http://www.ovam.be>

Op **30 november 2011** organiseert het **Belgisch Platform Biodiversiteit in Brussel** een **gratis conferentie** (inschrijven verplicht) over de natuurlijke relatie tussen **biodiversiteit en volksgezondheid**.

Lees meer op <http://www.biodiversity.be/health>

De **Quarry Life Award**, een **onderzoek en studieprijs** die studenten en wetenschappers die kans om globaal onderzoek te doen naar **biodiversiteit in en rond groeves (of quarries)**. De beste wetenschappelijke projecten kunnen een geldsom en een internationale stageplaats winnen. Voorstellen indienen kan tot 17 februari 2012.

Lees meer op <http://www.quarrylifeaward.be>

Op 15 maart 2012 laten het **European Space Education Resource Office (ESERO)** en het **St.-Pieterscollege Jette** van het domein van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) in Ukkel een **stratosfeerballon** naar een hoogte van 30 km vliegen met een lading van ongeveer anderhalve kilo. Het grootste deel van die lading dient voor **experimenten** en proeven van **lerlingen basis- en secundair onderwijs**. Voorstellen voor wetenschappelijke, technologische of creatieve experimenten **zijn welkom tot 7 november 2011**.

Lees meer op <http://www.planetarium.be/weerballon>

Inspiratie vind je op <http://www.asgard-balloons.webs.com>

Het **nascholingsinitiatief van de Vlaamse Regering** programmeert voor het schooljaar 2011-2012 o.a. het thema **'Educatie duurzame ontwikkeling als opstap naar burgerzin'**. In 2 van de 6 geselecteerde nascholingsprojecten werkt MOS actief mee, namelijk aan **'De Timeaus Story'** (Dienst Nascholing en Internationalisering van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs - VSKO) voor de doelgroep gewoon en buitengewoon basisonderwijs en aan **'Planeet aarde op je bord: Kiezen voor duurzame ontwikkeling als ingrediënt van burgerzin'** (Dienst Nascholing van het Gemeenschappelijk onderwijs - GOJ) voor de doelgroep 3de graad basisonderwijs en 1ste graad secundair onderwijs.

Lees meer op <http://www.ond.vlaanderen.be>

Op het moment van de grote brand in het **natuurreservaat De Kalmthoutse Heide** (26 mei 2011), nam de Benelux Bijzondere Commissie 'De Zoom-Kalmthoutse Heide' kennis van de beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Unie. Deze beschikking staat de **verruiming van het gebiedsverschietend park tot 6.000 ha** toe, wat de verscheidenheid aan planten- en diersoorten (biodiversiteit) binnen het park - én zeker na de brand - een extra impuls zal geven.

Lees meer op <http://www.grensparkzkl.nl>

Omwille van **renovatiewerken** sluit het **Provinciale Centrum voor Milieu Educatie (PIME)** in Antwerpen (Lier) de deuren van maart tot en met augustus 2012. Eind juli 2011 heeft het centrum Ger Goris als **nieuwe directeur**. Bekijk alvast hun aanbod schooljaar 2011-2012 voor basisonderwijs, secundair onderwijs en lerarenopleiding.

Lees meer op <http://www.pime.be>

Per schooljaar biedt de **Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV)** 2 maal een reeks **praktijkgerichte nascholingen 'Verkeer op School'** aan. Deze gratis opleidingen richten zich in de 1ste plaats tot leerkrachten die verkeersles geven, maar ook tot studenten lerarenopleiding, verkeersouders, politie, startbaners verkeersveiligheid en andere geïnteresseerden.

Lees meer op <http://www.verkeerskunde.be>

Het KMI (voorwoord door Frank Deboosere) verleent de **jaarlijkse 'Educatie op School'** een **temaboek over het weer**. 'Jommeke doet het weer' is zijn mede- en ontdekkend boek vol weetjes, proefjes, spelletjes en strips. Tot 28 oktober kunnen klassen ook deelnemen aan de **'Grote-wolkenwedstrijd'**.

Lees meer op <http://www.ballonmedia.be>

Wetenschappers leggen de laatste steen aan de **Maximale Index voor de Manier (Ocean Health Index of OHI)** die elk land een score geeft tot maximum 100 voor de manier waarop het optimale condities voor de oceanen probeert te bereiken. Ze houden daarvoor rekening met biodiversiteit en waterzuivering.

Lees meer op <http://www.conservation.org>

De online nieuwsdienst voor wetenschappelijk onderzoek 'EurekAlert!' meldt dat we spoedig **20 zee-reservaten** nodig hebben om de **toekomst van de waterzoogdieren veilig te stellen**. Een studie van Stanford University en de National Autonomous University of Mexico vertelt er van waarom.

Lees meer op <http://www.eurekalert.org>

[top](#)

[schrijf je uit](#) | [archief](#) | [printversie pdf](#)

Reactie op dit NME-zine? Laat iets weten aan zine@ine.be of ine@ine.be.
 Heb je nog andere suggesties? Stuur hen dit NME-zine. Het volgende NME-zine verschijnt eind november 2011.

Het NME-zine is een tweemaandelijkse elektronische nieuwsbrief van de Afdeling Milieu-integratie en -subsideringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Deze nieuwsbrief informeert over evoluties in de natuur- en milieueducatieve sector, stimuleert netwerkvorming binnen deze sector en maakt het breed publiek warm voor actuele milieuproblemen door middel van vertellende educatieve acties, publicaties en publicaties.

Dit e-zine bereikt ruim 2500 abonnees uit het onderwijs, de NME-centra, de natuur- en milieuverenigingen, de administraties, de provincies, de gemeenten, de landbouweconomie, het jeugdveld en het sociaal-culturele volwassenenwerk.